

STORMENS FRAMFART

Träd över bil. Möjligheten att få skadorna ersatta är stora om man har en allriskförsäkring.
Foto: Folke Pahlman

Bråda tider för försäkringsbolagen

Mångahanda ersättningar fås i stormens spår bara försäkringen är i skick.

Folke Pahlman |
458 3640/folke.pahlman@fabasy.fi

Antalet besökare och telefonsamtal är flerdubbelt hos det lokala försäkringsbolaget Ad Mare i Pargas.

Det gäller förstås anhållan om ersättningar för skador som helgens storm förorsakat.

Man får ersättning om träd fallit över hus, skjul, statket om man har hemförsäkring eller över bil om man har fordonet allriskförsäkrat (kasko). Likaså för tak som rivs upp och motsvarande.

– Men det kan också handla om en ansvarsskada och då är det den ansvariges försäkring, inte den drabbades, som står för fiolerna, säger vd **Jan-Erik Järvinen**.

Som exempel nämner han ett träd som står på grannens tomt och som faller över och skadar ditt hus. Om man kan påvisa att trädet var i dåligt skick, t.ex. hade röta som granar ofta kan ha, är det grannens ansvarsförsäkring som betalar, inte din hemförsäkring.

FAKTA

Fotografera och skydda din egendom efter stormen

Fotografera stormskadorna innan de röjs. Kom ihåg att vara försiktig i röjningsarbetet. Be om experthjälp. Skydda trasiga tak med presenningar. Håll dörren till frysen stängd om du inte har ström. När elen kommer tillbaka, koppla på elapparater en åt gången. Ta reda på vilka skador som ersätts av din hemförsäkring. Gör skadeanmälan på nätet, det snabbar upp behandlingen på försäkringsbolaget. Om livsmedel far illa kan du få ersättning av ditt elbolag eller om du har en omfattande hemförsäkring. (FNB)

Källor: Försäkringsbolagen, Säkerhets- och kemikalieverket Tukes

Ett mycket vanligt fall just nu är att frysen blivit utan ström.

Vem ersätter maten som måste kastas bort?

– Om maten förstörs på grund av att frysen blivit utan ström är det elbolaget som ska stå för ersättningar. Men om frysen går sönder så att den inte går igång igen då strömmen slagits på är det ett fall för försäkringsbolagen, säger Järvinen.

Om man inte öppnar frysen så menar han att maten nog håller i tolv timmar.

Vind som uppgår till 15 m i sekunden eller mer klassas av försäkringsbolag som storm, medan vädermyndigheterna kallar den storm

först då styrkan är 21m/s. Så i det fallet är försäkringsbolagen mildare i sin klassificering, säger Järvinen.

Högvatten och översvämningar hör ihop med storm.

Men normala högvattensvängningar ger inte anledning till skadeersättning. Det gör däremot översvämningar som inte hör till det normala. Järvinen uppmanar folk att åka och kolla sina sommarstugor. En skada som leder till att det börjat läcka in kan få katastrofala följder om det får fortgå i månader.

Snabba åtgärder minimerar skadorna.

Stormen kan kosta försäkringsbolagen tiotals miljoner

Annandagsstormen kan kosta försäkringsbolagen tiotals miljoner euro.

Enligt Finansbranschens centralförbund går den största ersättningssumman till privata skogsägare. Näst mest får bolagen punga ut

för skadade byggnader. Försäkringsbolagen har redan fått rikligt med ersättningsansökningar.

– Det är svårt att bedöma hur många ansökningarna blir. En del folk är ju fortfarande på semester, säger ledande experten **Petri Mero**.

Stormen Janika 2001 kostade försäkringsbola-

gen 20 miljoner euro och Asta, Veera och Lahja, som alla härjade för drygt ett år sedan, över 80 miljoner. Mero säger att notan efter annandagsstormen inte kommer att bli något problem för försäkringsbolagen.

– Det handlar om helt normal försäkringsverksamhet. (FNB)

Knäckt elstolpe i Koddbole i Kimito. Det räcker många dagar innan alla åbolänningar har el i

Villa Grannas i Hirvensalo. Endast ellinjen räddar huset från granen. Foto: Pekka Laukkanen

Träd över ellinjen. På Pitövägen

De sista får el

Den nya stormen i går kväll ledde till flera elavbrott.

Johan Backas

En del åbolänningar får fira nyår utan el.

Driftchef **Jarmo Ström** vid Fortum säger att bolaget inte hinner åtgärda alla elavbrott på det här årets sida.

– Det är beklagligt, men felen är så många.

I går kväll vid 20-tiden saknade ungefär 12 000 hushåll i sydvästra Finland el.

Jarmo Ström säger att reparatörerna jobbar också på natten, men att arbetet går lite långsammare då. Allt som allt har bolaget 300 reparatörer i terrängen.

– Den nya stormen på tis-

FAKTA

Elbolagens ersättningar

Elbolagen betalar ersättningar för strömavbrott som pågått oavbrutet minst 12 timmar.

Ersättningarna stiger ju längre du varit utan ström:

□ 12–24 timmar: 10 % av den årliga nättjänstavgiften

□ 24–72 timmar: 25 %

□ 72–120 timmar: 50 %

□ Över 120 timmar: 100 %

Ersättningarna är högst 700 euro.

Dessa ersättningar betalas ut automatiskt enligt Fortums system, ansökningar behöver inte göras.

Har du flera ersättningskrav kan du kontakta Fortums kundtjänst.

Det kan gå flera månader innan ersättningarna betalas.

dagskvällen ledde till nya elavbrott. Vi har fått in ungefär 10 000 anmälningar, säger Ström.

Han säger att läget i Väståboland under hela ovädret

hörde till de bästa.

Problemen på Kimitoön var desto större. Ström uppskattade i går kväll att knappt hälften av invånarna saknade el, bl.a. stora delar av Dragsfjärd och Västänfjärd.

STORMENS FRAMFART

sina hus. Foto: Anders Furu

i Pargas. Foto: Mari Järvinen

Stormfällan på gravgården i Nagu. Foto: Thomas Wilman

Röjer. Johan Mattsson i Påvalsby i Kimito. Foto: Monica Sandberg

Vattenbrist. Nära ögat att vattenpelaren i vattentornet hade blivit så låg att kranarna hade tvingats stängas så att Pargas centrum blivit helt utan vatten. Foto: Folke Pahlman

På håret när att vattnet stängdes

Elpersonal streckjobbade i 12 timmar. Bara en halv timme från att Pargas centrum och industrin hade blivit utan vatten.

Folke Pahlman | 458 3640/folke.pahlman@fabsy.fi

Vattenpelaren i vattentornet i Tennby sjönk så dramatiskt under stormen annan dag jul att det bara var fråga om 20–30 minuter innan distributionen i hela centrala Pargas hade avbrutits.

Nu hade de ansvariga med stadsingenjör **Manne Carla** i spetsen så mycket is i magen att de litade på att manskapet som reparerade de avkapade ellinjerna i Sysilax skulle hinna få arbetet klart i tid.

Ett pressmeddelande hade redan gått ut med varning att vattnet kan ta slut och att invånarna ska minimera sin förbrukning.

En stund senare ombads att meddelandet inte publiceras.

– Det var jag som bad om tilläggstid. Jag ville undvika att folk börjar hamstra, vilket lett till att konsumtionen ökat så mycket att vattnet tagit slut, säger Carla.

På hans begäran satte El Tel Networks högsta prioritet på att få just de linjer i skick som försörjer pumpstationen i Sysilax med el. Carla såg det som allra viktigast att framför allt industrin och vårdenheter har vatten.

– Det är en oerhört stor

procedur att stanna och starta om vår tunga industri, säger Carla.

Tack vare att Finncement också deltog i processen genom att sätta igång sin egen osmotiska vattenrening av havsvatten istället för att ta 15 kubikmeter i timmen av Pargas vattens vatten fick reparatörerna lite mera tid på sig att bli klara.

Tolv timmar i streck jobbade de med grävsopor för att förnya linjer och stolpar som knäckts. Klockan 17 var arbetena klara och vattnet behövde aldrig stängas av.

Normalt pendlar vattenpelaren i vattentornet mellan 7 och 7,5 meter. Nu gick den som lägst till 2,95 meter. Några tiotals centimeter till och man hade blivit tvungen att stänga kranarna.

Ingen i centrum blev helt utan vatten, men ju högre bostaden ligger desto mer kände man av att trycket i kranarna sjönk.

I översta våningen i höghuset i Tennby tog det sin tid att fylla en mugg med vatten.

Lika lyckligt lottade är inte de som bor utanför centrum, till exempel på Lem-

Jobbig helg. Manne Carla och hans team hade fullt upp i långt mer än en vanlig arbetsdag för att hålla vatten- och fjärrvärmedistributionen i gång under julandagen.

laxön, Stortervo, Kopparö och Mälöarna. Där hade man vid 16-tiden i går tvingats klara sig utan el i ett och halvt dygn, 36 timmar, utan att veta när den kommer tillbaka.

Det enda man haft att tillgå är levande ljus, pann- och ficklampor och radioapparater som drivs med batteri. Telefonerna, både fasta och mobiler, krånglade. De senare på grund av ackumulatorerna som ersatte den uteblivna elektriciteten i telemasterna tog slut.

Vatten har bara de som kan ta vatten i hinkar ur grävda brunnar. Borrbrunnar ger inget vatten då pumpen är utan elektricitet. Vatten behövs för att dricka, koka, spola toaletter och för tvätt.

Har man ingen ved eller gasspis blir ingenting kokat.

efter nyår

Ström säger att man inte måste anmäla varje elavbrott, kundservicen är redan nerringd.

Om man vet var felet ligger eller om man saknar el medan grannarna har el eller gatubelysningen fungerar ska man ringa 0800 1 95011.

– I speciella fall ska man ta kontakt, säger Ström.

Han hoppas på tålamod av folk som vill söka ersättning.

– De närmaste dagarna går åt till att åtgärda felen. När läget lugnar sig tar vi itu med ersättningarna, som kan ta månader att reda ut.

Allt som allt var över 180 000 hushåll i Finland utan el vid 20.30-tiden igår kväll. Det blåste mer än 20 m/s på flera håll i landet.

Tips för långa strömavbrott

- Försök hålla värmen inne. Undvik att onödigt öppna fönster och dörrar. Det kan också vara skäl att begränsa vistelsen till ett rum.
- Koppla bort all elutrustning som var på när strömmen gick.
- Håll frys och kylskåp stängda.
- Använd batteridriven radio eller bilradio om mobil och internetförbindelserna krånglar. Följ med nyhetssändningarna.
- Se till att du har lyktor och belysning som drivs med batterier.
- Levande ljus ska övervakas hela tiden.
- Koppla inte på alla elutrustning samtidigt när elen kommer tillbaka.

■ Mera om stormen på sid 8–9.

Vattenstrul på Kimitoön

Den kommunala vattendistributionen på Kimitoön låg nere under delar av går-

dagen. Bl.a. Björkboda och Västanfjärd var utan vatten.

Invånare uppmanades söka till till reningsverket på Tyska holmen i Dalsbruk eller till S-markets i Kimito för att få vatten.

Under eftermiddagen

lyckades kommunen lösa elproblemen så att vattendistributionen igen fungerade. Ett reservsystem byggdes upp för att kunna användas vid liknande situationer.